

List otwarty

do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Andrzeja Dudy

w sprawie nadania tytułu naukowego dr. hab. Michałowi Bilewiczowi

Dnia 17 grudnia 2018 roku Centralna Komisja do spraw Stopni i Tytułów wystąpiła do Prezydenta RP z wnioskiem o nadanie dr. hab. Michałowi Bilewiczowi z Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego tytułu naukowego profesora w zakresie psychologii. Podstawą tej oceny były wysoce pozytywne oceny dorobku naukowego kandydata, zgodnie przedstawione przez wszystkich piszących te słowa recenzentów naukowych. Nasze opinie przygotowaliśmy, jak zawsze, z najwyższą starannością. Recenzowaliśmy wcześniej wiele rozpraw doktorskich i habilitacyjnych oraz wniosków o tytuł naukowy i nigdy nasze oceny nie były podważane z perspektywy merytorycznej, etycznej czy formalnej. Nikt dotąd nie zakwestionował naszej bezstronności.

Zarzut braku bezstronności (ale bynajmniej nie merytorycznej) postawiła nam Kancelaria Urzędu Prezydenta jako argument na rzecz odmowy podpisania wniosku przez Prezydenta RP. Co zaskakujące, argument ten wsparty był fałszywą informacją jakoby większość z nas (recenzentów) rekrutowała się z Uniwersytetu SWPS. W rzeczywistości tylko dwoje recenzentów (prof. Krystyna Skarzyńska w Warszawie i prof. Maciej Dymkowski we Wrocławiu) reprezentowało tę uczelnię, pozostali reprezentowali: Instytut Psychologii PAN (prof. Janusz Reykowski), Akademię Pedagogiki Specjalnej i Uniwersytet Warszawski (prof. Janusz Grzelak) i Uniwersytet Zielonogórski (prof. Wiesław Łukaszewski). To prawda, że większość z nas w jakimś czasie pracowała na Uniwersytecie SWPS, co nie dziwi, jeśli uwzględnić pozycję tej uczelni w polskiej psychologii. Zresztą jesteśmy przekonani, że postawa bezstronności naukowej zależy nie od miejsca zatrudnienia, ale od posiadanych kwalifikacji i wyznawanych wartości, od poważnego traktowania etosu uczonego. Co więcej, dr hab. Michał Bilewicz nigdy nie był związany z Uniwersytetem SWPS. Według nas Kancelaria Urzędu Prezydenta RP w żadnym przypadku - bez względu na aktualną sytuację polityczną - nie powinna być recenzentem recenzentów w przewodach naukowych. Tę rolę spełnili już uczeni powołani przez Centralną Komisję i sama Komisja, akceptująca w całej rozciągłości, na podstawie naszych recenzji, wniosków o tytuł naukowy profesora dla dr. hab. Michała Bilewicza.

Zarzut braku naszej bezstronności zgodnie uważamy za jawnie fałszywy i dla nas wielce krzywdzący. Naszym zdaniem odmowa akceptacji decyzji Centralnej Komisji jest arbitralna i bez reszty oparta na pozamerytorycznych argumentach. Z pewnością nie są to przesłanki bazujące na dorobku naukowym, bo ten w wypadku dr. hab. Michała Bilewicza jest imponujący i tak cenny, że z jakiegokolwiek merytorycznej perspektywy trudno go kwestionować. Nie mamy wątpliwości, że należy on do najwybitniejszych polskich psychologów, i to nie tylko tych z młodszego pokolenia; dorobek naukowy, jaki zgromadził, zapewnia mu też uznanie międzynarodowe. Już

po złożeniu wniosku o tytuł profesora dr hab. Michał Bilewicz, w ramach pełnienia misji uczonego, powiększył swój dorobek naukowy o tyle, że mógłby on stać się podstawą osobnego wniosku o tytuł naukowy! Wystarczy wymienić: kierowanie czterema grantami naukowymi, opublikowanie blisko czterdziestu artykułów naukowych (samodzielnie lub we współpracy z innymi), i to głównie w czasopiśmie o dużej randze międzynarodowej, jak też udział w pracach redakcyjnych czterech poważnych czasopism anglojęzycznych.

Oczekujemy, że władze państwowe będą wspierać wszystkich utalentowanych uczonych, a szczególnie tych nielicznych młodych psychologów, którzy – jak dr hab. Michał Bilewicz - wnosząc znaczący wkład do nauki światowej rozświetlają wizerunek Rzeczypospolitej. Decyzję Prezydenta RP uważamy za bezpodstawną, mocno krzywdzącą tego młodego uczonego i szkodliwą dla polskiej nauki. W swoich ocenach kierujemy się naszą najlepszą wiedzą; uważamy, że każdy uczonego o udokumentowanym dorobku naukowym z psychologii (czy to w kraju, czy zagranicą) recenzując bez uprzedzeń dokonania dr. hab. Michała Bilewicza podzieliłby nasze stanowisko. Zasłużył on na tytuł profesora z dużą nawiązką, a dotychczasowe uzasadnienia odmowy podpisu Prezydenta RP pod wnioskiem o nadanie mu tego tytułu nie przekonały nas w najmniejszym stopniu.

Na koniec refleksja ogólniejszej natury: rola recenzenta polega w nauce na krytycznej, bezstronnej, rzetelnej i w pełni merytorycznej ocenie dorobku osoby recenzowanej. Bardzo rzadko zdarza się, aby recenzenci tak zgodnie, nie mając najmniejszych wątpliwości, występowali z apelem o sprawiedliwe potraktowanie kandydata do tytułu naukowego profesora. Czynimy to w przekonaniu, że ukryte przesłanki pozamerytoryczne (zwłaszcza polityczne, jakże często brane pod uwagę lub nawet decydujące o awansach naukowych w czasach PRL-u) w żadnym wypadku nie powinny wpływać na przebieg naukowej kariery uczonego. I to nie tylko tak wybitnego, jak Michał Bilewicz.

Apelujemy także o poparcie naszego listu ze strony naukowych stowarzyszeń psychologicznych.

prof. dr hab. Maciej Dymkowski, Uniwersytet SWPS (Wrocław)

prof. dr hab. Janusz Grzelak, emerytowany profesor psychologii

prof. dr hab. Wiesław Łukaszewski, emerytowany profesor psychologii

prof. dr hab. Janusz Reykowski, Instytut Psychologii PAN

prof. dr hab. Krystyna Skarzyńska, Uniwersytet SWPS (Warszawa)

Warszawa, Wrocław, Sopot, dnia 19 czerwca, 2021 roku.

